

การศึกษาการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1



นายอนันต์ เอกเผ่าพันธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

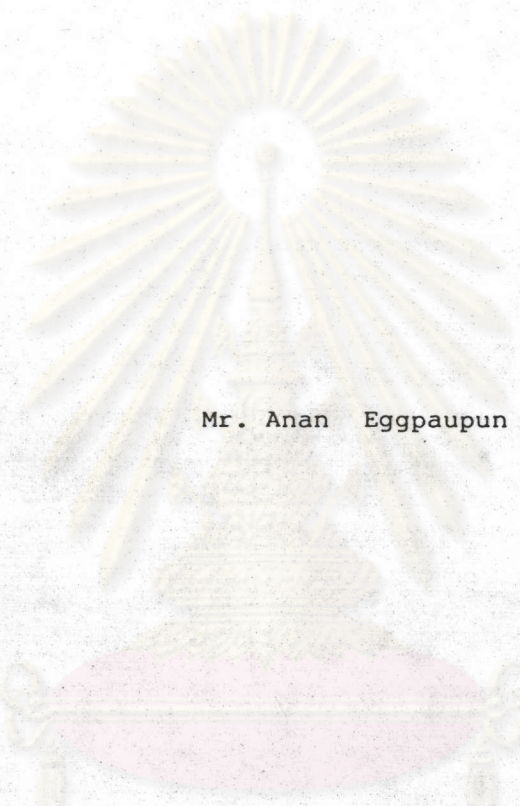
ISBN 974-576-109-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016013

110304381

A STUDY OF THE ACADEMIC SUPERVISION TASKS
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION ONE



Mr. Anan Eggpaupun

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-109-5

อนันต์ เอกเผ่าพันธุ์ : การศึกษาการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 (A STUDY OF THE
ACADEMIC SUPERVISION TASKS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION ONE) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 235 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน และ
ปัญหาอุปสรรคในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 88 ฉบับ ไปยังประชากรซึ่งเป็นผู้บริหาร
โรงเรียน จำนวน 88 โรงเรียน แบบสอบถามได้รับกลับคืนมาจำนวน 88 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 100.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า การจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการ
วิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะของโครงการที่พบมากที่สุดคือ โครงการ
จัดทำและปรับปรุงแผนการสอนและโครงการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบตามจุดประสงค์
กิจกรรมการนิเทศที่ใ้ใช้มากที่สุดคือ การทดลองปฏิบัติจริง ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ เวลา
ของครูที่ใช้ในการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้น้อย งานการเลือกและ
ปรับปรุงเนื้อหาการสอน ลักษณะของโครงการที่พบมากที่สุดคือ โครงการปฐมนิเทศและประชุม
ปฏิบัติการ กิจกรรมการนิเทศที่ใ้ใช้มากที่สุดคือ การประชุม ปัญหา อุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ
ครูทำการเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอนโดยใช้หนังสือแบบเรียนหรือคู่มือครูเป็นหลักเท่านั้น
งานการพัฒนาวิธีสอน ลักษณะของโครงการที่พบมากที่สุดคือ โครงการพัฒนาและส่งเสริมการ
นิเทศภายในหมวดวิชาต่าง ๆ กิจกรรมการนิเทศที่ใ้ใช้มากที่สุดคือ การประชุม ปัญหาอุปสรรค
ที่พบมากที่สุดคือ ครูบางคนไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนที่ใ้ใช้อยู่ เพราะคิดว่าวิธีสอน
ของตนดีอยู่แล้ว งานการพัฒนาและใ้ใช้สื่อประกอบการสอน ลักษณะของโครงการที่พบมากที่สุด
คือโครงการส่งเสริมการผลิตและใ้ใช้สื่อประกอบการสอน กิจกรรมการนิเทศที่ใ้ใช้มากที่สุดคือ
การประชุม ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ ไม่มีบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่เฉพาะในการอำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำใ้บริการ เกี่ยวกับการเลือกและใ้ใช้สื่อประกอบการสอน งาน
การดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน ลักษณะของโครงการที่พบมากที่สุดคือ โครงการพัฒนา
บุคลากรเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมการนิเทศที่ใ้ใช้มากที่สุดคือ การประชุม ปัญหา
อุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ นักเรียนเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามเพื่อนมากกว่าเลือกตามความถนัด
และความสนใจของตนเอง งานการประเมินผลการเรียนและปรับปรุงกระบวนการ วัตถุประสงค์
ลักษณะของโครงการที่พบมากที่สุดคือ โครงการเสริมสร้างคุณภาพบุคลากรด้านการวัดและ
ประเมินผล กิจกรรมการนิเทศที่ใ้ใช้มากที่สุดคือ การประชุม ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ ครู
ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการเขียนข้อสอบใ้ใ้ดีและเหมาะสม

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ลายมือชื่อผู้คิด ... *อนันต์ เอกเผ่าพันธุ์*

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ปีการศึกษา ..2531

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์*

ANAN EGGPAUPUN : A STUDY OF THE ACADEMIC SUPERVISION TASKS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ONE. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. VALAIRAT BOONSAWASDI, 235 PP.

The purpose of this research was to study the academic supervision tasks, problems, and obstacles in secondary schools in the Educational Region One. Eighty-eight sets of questionnaires were sent to the eighty-eight school administrators. The total or one hundred percent of questionnaires were completed and returned then the data were analyzed by using percentage.

Findings:

The academic supervision tasks about the analysis and the improvement of teaching-learning objectives was mostly organized by the project of lesson plan re-writing and making exercises and tests by a pilot action. Time was the main problem for teachers to analyze and re-write the Objectives.

The projects of orientation and workshops by conference were mainly used in selecting and improving instructional contents. The problems mostly found was that teachers usually used textbooks or teachers' manuals in selecting contents.

The projects of developing and promoting the academic supervision in school departments by conference were confronted most in instructional development. The problem mostly found was that few teachers were familiar to use their own tradition instructional behaviors.

The projects of promoting and producing instructional materials by conference were mostly organized in developing and using instructional materials. The few numbers of personnel who provided facilities and advices was found as the main problem.

The project of personnel development by conference was mainly organized in the academic supervision about student activities. The problem was that most students selected activities because of their colleagues without awaring of their own abilities and interests.

The project of promoting the qualities of personnel development by conference was confronted most in the development of evaluating processing and measurement. The main problem was the lack of knowledge of how to write the suitable and reliable test items effectively.

ภาควิชา บริหารการศึกษา.....

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร..

ปีการศึกษา ... 2531.....

ลายมือชื่อผู้นิสิต *อนันต์ อึ้งอุทัย*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *อ. วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แจง แนะนำ ตลอดจนถึงติดตาม และให้กำลังใจแก่ผู้ทำวิจัยมาโดยตลอด จึงขอกราบ ขอบพระคุณท่านไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

อนึ่ง ในการทำวิจัยครั้งนี้ยังได้รับความกรุณาจากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่ง ประกอบด้วย อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวันชม ชินะดังกูร อาจารย์ ดร.อาคม จันทสุนทร อาจารย์ ร.อ.สมมาศ ศรีนพคุณ อาจารย์มานพ กาละดี และอาจารย์ ดร.กาญจนา วัฒายุ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

สำหรับบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 1 (ท่านสงวน กาญจนการ) หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 (ร.อ.สมมาศ ศรีนพคุณ) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ทุกโรงเรียน ในจังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร (ที่กรุณาให้ข้อมูลครบทุกโรงเรียน) และเพื่อนข้าราชการในสำนักงานศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 1 ทุกท่าน โดยเฉพาะ คุณพรณีย์ บัวโต และคุณกันยรัตน์ เมนาคม จึงขอขอบคุณทุกท่านในโอกาสนี้ด้วย

และท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณ ครู-อาจารย์ ที่ได้ให้ความรู้และ อบรมสั่งสอนศิษย์มา ขอรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้การศึกษาและอบรมเลี้ยงดู และขอขอบคุณเป็นพิเศษ สำหรับ คุณวัฒนา เอกเผ่าพันธุ์ ด.ช.เฉลิมพงษ์ เอกเผ่าพันธุ์ และ ด.ญ.พรณิพมล เอกเผ่าพันธุ์ ที่ให้วิญญูและกำลังใจมาโดยตลอดและสม่ำเสมอ

อนันต์ เอกเผ่าพันธุ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	13
ประโยชน์ของการวิจัย.....	14
วิธีดำเนินการวิจัย.....	14
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย.....	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	17
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	20
ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน.....	25
ความจำเป็นในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน..	26
ความหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	30
จุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน....	31
บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานนิเทศวิชาการภายใน โรงเรียน.....	65
ขั้นตอนการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	69
การวางแผนและโครงการจัดการนิเทศงานวิชาการภายใน โรงเรียน.....	73
กิจกรรมการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน.....	77
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	84
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล.....	88
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	88
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	88
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	88
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	91
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามและสถานภาพของโรงเรียน.....	92
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เอกสารและสำรวจโครงการและ กิจกรรมการนิเทศที่ใช้ในการจัดงานนิเทศ วิชาการภายในโรงเรียน.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน.....	157
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	185
สรุปผลการวิจัย.....	187
อภิปรายผลการวิจัย.....	190
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	207
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	207
บรรณานุกรม.....	208
ภาคผนวก.....	218
ประวัติผู้วิจัย.....	235

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	91
2	จำนวนและร้อยละของระดับที่เปิดสอน แยกตามขนาดของโรงเรียน..	92
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพต่าง ๆ ตามขนาดของโรงเรียน.....	94
4	จำนวนของโครงการที่โรงเรียนนำมาใช้ในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	100
5	จำนวนของโครงการที่โรงเรียนนำมาใช้ในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	104
6	จำนวนของโครงการที่โรงเรียนนำมาใช้ในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการพัฒนาวิธีสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	108
7	จำนวนของโครงการที่โรงเรียนนำมาใช้ในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการพัฒนาและใช้สื่อประกอบการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	114
8	จำนวนของโครงการที่โรงเรียนนำมาใช้ในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	120
9	จำนวนของโครงการที่โรงเรียนนำมาใช้ในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการประเมินผลการเรียนและปรับปรุงกระบวนการวัดผล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนนำมาใช้ในการ จัดโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการ วิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน.....	127
11	จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนนำมาใช้ในการ จัดโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการ เลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน...	132
12	จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนนำมาใช้ในการ จัดโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการ พัฒนาวิธีสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	137
13	จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนนำมาใช้ในการ จัดโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการ พัฒนาและใช้สื่อประกอบการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน....	142
14	จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนนำมาใช้ในการ จัดโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการ ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	147
15	จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนนำมาใช้ในการ จัดโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเกี่ยวกับงานการ ประเมินผลการเรียน และปรับปรุงกระบวนการวัดผล	152
16	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน เกี่ยวกับงานการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	158

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน เกี่ยวกับงานการ เลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน.....	163
18	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน เกี่ยวกับงานการพัฒนาวิธีสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	168
19	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน เกี่ยวกับงานการพัฒนาและใช้สื่อประกอบการสอน จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน.....	172
20	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน เกี่ยวกับงานการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน.....	176
21	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานนิเทศวิชาการภายในโรงเรียน เกี่ยวกับงานการประเมินผลการ เรียนและปรับปรุงกระบวนการ ผลิต จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	180

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย